

EUROOPAN
TILINTARKASTUS
TUOMIOISTUIN

FI

Puhe

Bryssel, 13. lokakuuta 2016

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen presidentin Klaus-Heiner Lehnen puhe

**Varainhoitovuotta 2015 koskevan Euroopan tilintarkastustuomioistuimen
vuosikertomuksen esittely
Euroopan parlamentin talousarvion valvontavaliokunta (CONT)
Bryssel, 13. lokakuuta 2016**

Alustava versio.

Ainoastaan puhujan esittämä toisinto on pätevä.

ECA Press

Mark Rogerson – Tiedottaja

Puh. (+352) 4398 47063

Matkapuhelin (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Lehdistöavustaja

Puh. (+352) 4398 45410

Matkapuhelin (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Sähköposti: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

eca.europa.eu

Arvoisa puheenjohtaja,
Arvoisa komission varapuheenjohtaja Georgieva,
Arvoiset Euroopan parlamentin jäsenet,

Minulle on suuri kunnia esitellä teille Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus varainhoitovuodelta 2015 tänä vuonna – ensimmäisenä vuotenani tilintarkastustuomioistuimen presidenttinä ja itse asiassa toimikauteni ensimmäisen kuukauden aikana.

Vuoden 2015 lopusta alkaen erinäiset tapahtumat ovat ravistelleet Euroopan unionin rakenteita, minkä seurauksena olemme siirtyneet itsetutkisteluvaiheeseen. Kaikkien mielessä on seuraava kysymys: miksi niin monet kansalaiset ovat kääntäneet selkänsä Eurooppa-hankkeelle? Uskon, että osittain kyse on siitä, että me – EU:n toimielimet – olemme jossakin määrin menettäneet kansalaistemme luottamuksen. Luottamuksen palauttaminen tulee olemaan yksi EU:n suurista haasteista tulevina kuukausina ja vuosina. Ja uskon, että Euroopan tilintarkastustuomioistuimella tulee olemaan tässä prosessissa merkittävä rooli. Tämän vuoksi haluaisin seuraavien muutaman minuutin ajan arvioida, mitä asialle on tehtävä, sekä käydä läpi havaintoja, jotka tilintarkastustuomioistuin esittää varainhoitovuoden 2015 vuosikertomuksessaan.

On selvää, että uudistus on tarpeen. Olkoon uudistus minkälainen tahansa, sillä on kuitenkin oltava vankka taloudellinen perusta. Siitä huolimatta, onko EU:lla 28 vai 27 jäsentä, asianmukainen taloushallinto on edelleen yhtä tärkeää. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että erityisen tärkeitä osatekijöitä on neljä.

Ensinnäkin EU:n tilinpidon on oltava kunnossa. Ihmiset eivät voi edes alkaa luottamaan meihin, jos he eivät usko, että pidämme hyvää huolta heidän rahoistaan ja pidämme kunnolla kirjaa siitä, miten sen teemme.

EU:n tilinpäätös varainhoitovuodelta 2015 on laadittu kansainvälisten standardien mukaisesti, ja siinä esitetään kaikilta olennaisilta osiltaan oikea ja riittävä kuva. Voimme siis jälleen kerran antaa puhtaan tarkastuslausunnon tilien luotettavuudesta.

Kuluvana vuonna tai tulevina vuosina maksettavat määrät pysyvät kuitenkin erittäin suurina. Eikä komissio ole laatinut kassavirtaennustetta seuraaviksi 7-10 vuodeksi. Ennuste tarjoaisi sidosryhmille mahdollisuuden ennakoita tulevia maksuvaatimuksia ja talousarvion painopisteitä. Se edistäisi myös luottamuksen palauttamista. Komission tekemä keskipitkän aikavälin maksuennuste on askel oikeaan suuntaan.

Toiseksi EU:n on varmistettava, että sen varainhoitosääntöjä noudatetaan oikein.

Rahavirrat nykyiseen EU:n talousarvioon ja siitä ulospäin on kirjattu oikein, mutta varainkäytössä tehdään silti edelleen liian paljon virheitä, lähinnä jäsenvaltioissa. Vuoden 2015 maksujen arvioitu virhetaso (joka kuvastaa sääntöjenvastaisuuksien tasoa) on 3,8 prosenttia. Tilanne on suunnilleen sama kuin viime vuosina, mutta virhetaso on edelleen tilintarkastustuomioistuimen asettaman kahden prosentin olennaisuusrajan yläpuolella.

Korkeimmat arvioidut virhetasot havaittiin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden menoalalla (5,2 prosenttia) sekä kasvua ja työllisyyttä edistävän kilpailukyvyyn alalla (4,4 prosenttia). Arvioitu virhetaso oli alhaisin hallintomenojen alalla (0,6 prosenttia).

Hyviäkin uutisia on: jäsenvaltioiden viranomaisten ja komission toteuttamalla korjaavilla toimenpiteillä on ollut myönteinen vaikutus arvioituun virhetasoon. Muutoin virhetaso olisi ollut yli neljä prosenttia.

Ja komissio on arvioinut mahdollisten, tulevien korjaavien toimenpiteiden vaikutusta varainhoitovuoteen 2015.

Parantamisen varaa on edelleen, vaikka komissio on pyrkinyt parantamaan riskienarviointiaan ja korjaavien toimenpiteiden vaikutuksen arviointiaan.

Virhetaso laskisi alle kahden prosentin, jos varoja saataisiin perittyä takaisin tarpeeksi; tämä olisi hieno saavutus. Tilintarkastustuomioistuin pitää kuitenkin yhä ennaltaehkäisyä hoitona parempana ratkaisuna.

Eurooppalaisen veronmaksajan kannalta olisi paljon parempi, jos komissio ja jäsenvaltiot käyttäisivät rahat alusta asti oikein sen sijaan, että virhehavaintojen jälkeen aikaa käytetään takaisinperintään, josta aiheutuu vaivaa ja kuluja.

Merkittävä osa virheistä olisi voitu estää tai havaita ja korjata ennen maksujen suorittamista, jos komissio, jäsenvaltioiden viranomaiset tai riippumattomat tarkastajat olisivat hyödyntäneet kaikkia saatavillaan olevia tietoja.

Tulokset antavat myös ymmärtää, että virheitä voidaan vähentää parantamalla menojärjestelmien rakennetta.

Yksi eniten virhetasoon vaikuttavista tekijöistä on riskimallien erot: Kulujen korvaamiseen perustuvissa järjestelmissä EU korvaa tukikelpoisista toimista aiheutuneet kulut edunsaajien esittämien kuluilmoitusten perustella, kun taas tukioikeuksiin perustuvissa ohjelmissä maksut suoritetaan tiettyjen ehtojen täytyttyä. Virhetaso on korvausten kohdalla 5,2 prosenttia eli yli kaksi kertaa suurempi kuin tukioikeuksien 1,9 prosentin virhetaso.

Ihmiset eivät voi luottaa järjestelmään, jota he eivät ymmärrä. Kun menojärjestelmien rakennetta parannetaan, virheet vähenevät ja ihmiset voivat hyödyntää järjestelmiä luottavaisemmin mielin.

Arvoisa puheenjohtaja, arvoisat parlamentin jäsenet,

Aikana, jolloin monet eivät voi pitää vaurautta itsestäänselvyytenä, kansalaisilla on tarve tietää, että jokainen heidän puolestaan kulutettu euro käytetään heti oikein ja että käytetyillä varoilla saadaan aikaiseksi paras mahdollinen vaikutus.

Tämä tarkoittaa myös, että on varmistettava, että sovittuihin toimintapoliittisiin painopisteisiin voidaan ohjata riittävä määrä varoja ja että jäljelle jää kuitenkin tarpeeksi varoja kriisitilanteiden varalle. Nykytilanteessa nämä kaksi tehtävää ovat osoittautuneet vaikeiksi.

Tästä syystä edeltäjäni on todennut, että tarvitaan "täysin uudenlainen lähestymistapa".

On edelleen liian aikaista kertoa, milloin tämä toteutuu tai toteutuuko se ylipäänsä. Olemme kuitenkin jo nähneet nykyisten menosuunnitelmien väliarvioinnin.

Siinä esitetään joukko lainsäädäntöehdotuksia, joilla joustavoitetaan talousarviomenettelyä ja yksinkertaistetaan varainhoitoa koskevia sääntöjä. Tilintarkastustuomioistuin antaa aikanaan ehdotuksista lausuntonsa.

Pidämme myönteisenä tuloskeskeisyyttä, jota Euroopan komissio on jälleen kerran vaatinut. Mutta edelleen puuttuu kustannustehokkuuden ulottuvuus – ja tästä onkin luontevaa siirtyä käsittelemään asianmukaisen taloushallinnon kolmatta osa-aluetta.

Kansalaiset haluavat ja heillä on tarve nähdä, että EU takaa sen, että rahoille saadaan vastinetta. Heidän on tunnettava, että EU:n tason toiminnasta saatava hyöty on suurempi kuin yksinomaan kansallisten viranomaisten toiminnasta mahdollisesti saatava hyöty.

Mutta saatiinko EU:n hankkeissa rahoille vastinetta vuonna 2015? Olivatko hanketavoitteet realistisia alusta saakka? Olivatko hankekulut kohtuullisia - jos oletusarvona on, että

"kohtuullisuus" on määritelty selkeän vertailuarvon perusteella? Oliko ohjelma tai hanke kalliimpi tai edullisempi kuin se olisi ollut, jos se olisi toteutettu eri hallinnon tasolla?

Nämä ovat kysymyksiä, joihin ei ole yksiselitteistä vastausta, jollei käytössä ole oikeanlaisia raportointijärjestelyjä.

Tänä vuonna tilintarkastustuomioistuin korostaa haasteita, joita komissio kohtaa raportoidessaan tutkimusta ja innovointia koskevan Horisontti 2020 -ohjelman varainkäytön tuloksista.

HavaitSIMME Horisontti 2020 -ohjelmassa parannuksia seitsemänteen puiteohjelmaan verrattuna, mutta komissiolla ei edelleenkään ollut kunnan valmiuksia ohjelman tuloksellisuuden seurantaan ja raportointiin. Komission kymmenen uuden poliittisen painopisteen ja Eurooppa 2020 / Horisontti 2020 -strategisen kehysten välisiä yhteyksiä on edelleen selvennettävä. Epäselvyys saattaa myös vaikuttaa EU:n muuhun toimintaan.

Komissiossa tuloksellisuuden mittaamiseen käytetyt indikaattorit ovat parantuneet jonkin verran, mutta niissä esiintyy edelleen puutteita. Komission pääosastojen on myös laadittava hallinnolliset tavoitteet paremmin.

Suhtaudumme myös myönteisesti siihen, että komissio vaati väliarvioinnissa yksinkertaisempaa ja integroidumpaa raportointia EU:n talousarvion toteuttamisesta ja hallinnoinnista.

Tätä olemme suosittaneet jo vuosia.

Olemme niin ikään todenneet, että kustannustehottomuuden pitäisi johtaa lisätoimiin.

Nykyisin riittää, että kaikki varat on käytetty sääntöjen mukaisesti ja kirjattu oikein. Mutta näin ei pitäisi olla.

Kustannustehokkuudelle on oltava todellisia kannusteita pelkän menotavoitteiden saavuttamisen ja sääntöjen rikkomisen estämisen sijaan.

Vaikka kaikki varat olisi kirjattu ja kaikkia sääntöjä noudatettu, ei ole takeita siitä, että EU:n rahoittamalla hankkeella saadaan rahoille vastinetta.

Jos ihmiset eivät pysty arvioimaan, toimiiko järjestelmä heidän hyväkseen, emme voi odottaa, että he luottaisivat siihen.

Heidän on nähtävä konkreettisia tuloksia ja oltava tietoisia niiden saavuttamiseksi käytetyistä varoista. Tätä suhdetta – rahoille saatavaa vastinetta – on selkeytettävä.

Arvoisa puheenjohtaja, arvoiset parlamentin jäsenet,

Luottamuksen edellytyksenä on myös avoimuus ja varmuus, jotka muodostavat hyvän taloushallinnon neljännen osa-alueen.

Komission on raportoitava parlamentille ja suurelle yleisölle oikeista asioista. Raportoitavat asiat on tarkistettava kunnolla ja niihin on kohdistettava riippumaton tarkastus.

EU:n toimintapolitiikkoja ja toimia koskevaan tilivelvollisuuteen ja koordinointiin kohdistuvat riskit ovat kuitenkin suurempia, jos käytetään enemmän rahoitusvälineitä, sillä rahoitusvälineitä ei rahoiteta suoraan EU:n talousarviosta ja eikä tilintarkastustuomioistuin tarkasta niitä.

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksista ei ainoastaan saada riippumatonta varmuutta, vaan lisäksi ne tarjoavat mahdollisuuden esittää suosituksia EU:n taloushallinnon parantamiseksi.

Komissio hyväksyy ja panee täytäntöön valtaosan suosituksistamme.

Jäsenvaltiot ovat yleensä kohtalaisen tietoisia antamistamme suosituksista, mutta vaihtelee huomattavasti, miten jäsenvaltiot suositusten perusteella toimivat. Tämän vuoksi näyttö kansallisten toimintapolitiikkojen ja käytäntöjen muuttumisesta on ollut vaatimatonta.

Arvoisa puheenjohtaja, arvoiset parlamentin jäsenet, EU:n taloushallintoa on parannettava. EU:n on toteutettava oikeanlaiset uudistukset nopeasti.

Päätösten aika on pian käsillä. Tulemme kommentoimaan komission lainsäädäntöehdotuksia ja tekemään niihin liittyviä ehdotuksia ja odotamme mielenkiinnolla niistä käytävää keskustelua.

Jos tarkoituksenamme on luoda EU:n rahoitusjärjestelmä, jonka avulla voidaan palauttaa kansalaistemme luottamus, EU:n toimielinten on tehtävä yhteistyötä. Olen vakuuttunut siitä, että pystymme siihen.